

ლინა დათუნაშვილი

ინოვაციური სისტემა საფრანგეთის სოფლის მეურნეობაში

ანოტაცია. სტატიაში შესწავლილია ევროკავშირის მოწინავე მაღალგანვითარებულ ინდუსტრიულ-აგრარულ ქვეყანაში – საფრანგეთში ბოლო წლების განმავლობაში ინოვაციურ სისტემასა და ინოვაციური სფეროს განვითარებაში არსებული მდგომარეობა.

გაანალიზებულია ის ცვლილებები, რასაც ამ სფეროში სახელმწიფოს მიერ გატარებულმა მაკროეკონომიკურმა პოლიტიკამ, ნორმატიულმა სამართლებრივმა უზრუნველყოფამ, სახელმწიფო რეგულირების პირდაპირმა და ირიბმა ფორმებმა, მეცნიერულ-ტექნიკურმა პროტენციამ და სხვა ფონისძიებებმა რა დადებითი გავლენა იქონია ქვეყანაში მეცნიერებასა და განათლებაში არსებულ მდგომარეობასა და განვითარების დონეზე.

ხაზგასმულია სახელმწიფოს დიდ როლსა და ფართო მონაწილეობაზე ინოვაციური საქმიანობის ორგანიზებასა და დაფინანსებაში.

სტატიაში დახასიათებულია ქვეყნის ინოვაციური სისტემის ინსტრუმენტები: კლასტერები, კონკურენტუნარიანობის პოლუსები, ტექნოპარკები და ბიზნეს კლუბები.

ნაჩვენებია საფრანგეთის ინოვაციური სისტემის დადებითი მხარეები და ნაკლოვანებები.

სტატიაში განხილულია ინოვაციური სისტემის ზოგიერთი ასპექტი სოფლის მეურნეობაში, ნაჩვენებია რომ საფრანგეთის სოფლის მეურნეობა ვითარდება და წარმატებებს აღწევს უპირატესად ავტომატიზაციის, სელექციაში გენეტიკური მეთოდების დანერგვით, ახალი სახის საკვების გამოყენებით, ნიადაგის განოყიერებისა და მოვლის ახალი მეთოდებისა და ხერხების წყალობით.

ხაზგასმულია ის ფაქტი, რომ სოფლის მეურნეობის სუბსიდირებას ახდენენ ევროკავშირის განვითარებული ქვეყნები, მათ შორის საფრანგეთი, რომლებიც აქტიურად უჭერენ მხარს საკუთარ ფერმერებს და მთლიანად სოფლის მეურნეობის ინდუსტრიალიზაციას.

* * *

ეროვნული ინოვაციური სისტემის (ეის) ქვეშ იგულისხმება ინსტიტუტების ერთიანობა, რომლებიც ინდივიდუალურად და ერთმანეთთან ურთიერთზემოქმედებით უზრუნველყოფენ კონკრეტული სახელმწიფოს საზღვრებში ახალი ტექნოლოგიების განვითარებასა და გავრცელებას. ეს არის ფინანსური სამართლებრივი და სოციალური ხასიათის ინსტიტუტების კომპლექსური სისტემა, რომელთა საქმიანობა მოიცავს სხვადასხვა ინოვაციური პროდუქტის შექმნას, გავრცელებასა და დანერგვას კომერციული მოგებისა და კონკურენტუნარიანობის ამაღლების მიზნით. ეროვნული ინოვაციური სისტემის განვითარებას ხელი შეუწყო მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებმა, როგორც არის: თანამედროვე ეკონომიკის სწრაფი განვითარება, კაპიტალის ბაზრებსა და ახალ ტექნოლოგიებს შორის გაზრდილი ურთიერთკავშირი და გაძლიერებული სოციალური ორიენტაცია, ცოდნის, ტექნოლოგიების, პროდუქციისა და მომსახურების ფორმირებისა და გამოყენების მასშტაბური ხასიათი, რამაც განაპირობა ეროვნული ინოვაციური სისტემის წარმოშობა, როგორც ქვეყნის ინოვაციური განვითარების ინსტიტუციური საფუძველი.

ინოვაციური სისტემის ფორმირებისა და ფუნქციონირების პრინციპები შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს როგორც ეროვნული რესურსებიდან და იმ ამოცანებიდან გამომდინარე, რასაც უყენებს თავის თავს ქვეყნის ხელისუფლება, ასევე ინოვაციური განვითარების მოდელთან დაკავშირებით, რომელსაც აირჩევს ამა თუ იმ ქვეყნის მთავრობა. ცალკეულ კონკრეტულ შემთხვევაში ეის-ის განვითარების სტრატეგია განისაზღვრება სახელმწიფოს მიერ გატარებული მაკროეკონომიკური პოლიტიკით, ნორმატიული სამართლებრივი უზრუნველყოფით, სახელმწიფო რეგულირების პირდაპირი და ირიბი ფორმებით, მეცნიერულ-ტექნიკური და სამრეწველო პოტენციალით, შიგა სავაჭრო და შრომითი ბაზრებით, ასევე ქვეყნის ისტორიული და კულტურული ტრადიციებითა და თავისებურებებით.

საფრანგეთის ინოვაციურ სისტემაში განსაკუთრებული ადგილი და როლი უკავია მეცნიერებას, მის განვითარებასა და შემდგომი სრულყოფის საკითხს. მეცნიერება უპირატესად სახელმწიფო სფეროს, ხოლო ინოვაციური საქმიანობა ძირითადად

ბიზნესის სფეროს განეკუთვნება. ისტორიულად ჩამოყალიბებული ასეთი მიდგომა აისახება ქვეყნის სამეცნიერო და ინოვაციური სისტემის სტრუქტურაზე, რაც გამოიხატება სახელმწიფოს ფართო მონაწილეობაში ინოვაციური საქმიანობის ორგანიზებასა და დაფინანსებაში. საფრანგეთს მეცნიერულ კვლევებზე ბიუჯეტური დაფინანსების წილით მთლიან დანახარჯებთან შედარებით, ევროკავშირის ქვეყნებში საშუალო ან, ხშირ შემთხვევაში, საშუალოზე მაღალი მდგომარეობა უკავია. ამ ფონზე მნიშვნელოვნად დაბალია ქვეყნის მონაწილეობა იმ საკვლევ-სამეცნიერო პროგრამებში, რომლებიც ფინანსდება ევროკავშირის მიერ.

საფრანგეთში მეცნიერული კვლევები ფუნდამენტურ და გამოყენებით სფეროში სახელმწიფოსთან არსებული სამი კატეგორიის საკვლევ-სამეცნიერო დაწესებულებაში ხორციელდება, რომელთაგან ძირითადია სახელმწიფო სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებები, სხვადასხვა დარგში მოქმედი მეცნიერული კვლევების ეროვნული ცენტრები, რომელთა მიერ უზრუნველყოფილია საკვლევ-სამეცნიერო სამუშაოების 50%-მდე.

ქვეყანაში ფუნდამენტური კვლევების მნიშვნელოვანი ნაწილი ხორციელდება მეცნიერული კვლევების ეროვნული ცენტრის (CNRS) მიერ, გარდა მათემატიკური კვლევებისა, რომლებიც ძირითადად თავმოყრილია ეკოლ-ნორმალში, აგრეთვე რამდენიმე მსხვილ უნივერსიტეტში, ძირითადად სორბონისა და ნანსის უნივერსიტეტებში. საფრანგეთის წამყვან სამეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაციის ოცეულში შედის აგრეთვე ჯანმრთელობის დაცვისა და მედიცინის ეროვნული ცენტრი (Inserm), პასტერის ინსტიტუტი, აგრონომიული კვლევების ეროვნული ცენტრი (Inra) და სხვა.

მეორე კატეგორიას მიეკუთვნება სახელმწიფო სამრეწველო-კომერციული დაწესებულებები, რომლებიც ძირითადად დაკავებული არიან გამოყენებითი კვლევებით ეროვნული მეურნეობის მნიშვნელოვან მეცნიერებადტევად სექტორში.

ქვეყანაში სხვადასხვა დარგის ინოვაციური განვითარებით დაკავებულია საფრანგეთის ინოვაციური სააგენტო, რომელიც ორმხრივ დაქვემდებარებაშია (მრეწველობის სამინისტრო და სამეცნიერო-კვლევების სამინისტრო). სააგენტოსათვის დამახასიათებელია რეგიონულ დონეზე დეცენტრალიზებული სტრუქტურა ფართო წარმომადგენლობით. სააგენტო ახდენს საწარმოების ფი-

ნანსურ მხარდაჭერას ინოვაციური პროექტების რეალიზაციისათვის.

საფრანგეთში მოქმედებს ათეულობით ბიზნესინკუბატორი, რომელთა მთავარ ამოცანას წარმოადგენს დამწყები საწარმოებისათვის კონსულტაციების გაწევა მათი, როგორც ფორმირების, ისე ფუნქციონირებისა და ლიკვიდაციის პერიოდში. საწარმოების დიდმა რაოდენობამ ამ ფუნქციით უკვე ისარგებლა. ახლად ჩამოყალიბებული ინოვაციური საწარმოების თანამშრომლები შემდგომშიც აგრძელებენ სწავლას ბიზნესინკუბატორებში.

საფრანგეთის ინოვაციური სისტემის მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ერთეულია – ორგანიზაციები (OSED), რომლებიც ქვეყანაში ბანკების გვერდით საქმიანობენ ინოვაციური საწარმოების მხარდაჭერის მიზნით.

მესამე კატეგორიას მიეკუთვნება უმაღლესი დაწესებულებები. მათ შორის – 160-მდე უმაღლესი სასწავლო დაწესებულება, 85 უნივერსიტეტი და უმაღლესი ეროვნული სკოლა. აღნიშნული სამეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაციები მჭიდრო კავშირში არიან ქვეყნის უმაღლეს სასწავლებლებთან.

ქვეყანაში მეცნიერული კვლევების რეალურ მდგომარეობაზე, ინოვაციურ პოლიტიკასა და გამართულ ინოვაციურ სისტემაზე პასუხისმგებლობა სახელმწიფო ორ უწყებაზე ნაწილდება: მეცნიერული კვლევების სამინისტროსა და მრეწველობის სამინისტროზე. მეცნიერებისა და ინოვაციური სფეროს ღრმა ტრანსფორმაციას ქვეყანაში ხელი შეუწყო 2004 წელს დაწესებულმა რეფორმებმა, 2005 წელს მეცნიერული კვლევების ეროვნული სააგენტოს (Agence nationale de la Recherche) შექმნამ და 2006 წელს მიღებულმა კანონმა სამეცნიერო კვლევების დაფინანსების შესახებ, რითაც ქვეყანაში შეძლეს შეექმნათ მექანიზმი, რომელიც ხელს შეუწყობდა ინოვაციური პროექტების სახელმწიფო დაფინანსებისა და შეფასების, ასევე კერძო სექტორში მეცნიერული კვლევებისა და ინოვაციების მხარდაჭერისა და სტიმულირების საკითხებს. აღნიშნულის გარდა, შეიქმნა რიგი სააგენტოები, როგორცაა: სახელმწიფო კვლევით ლაბორატორიებსა და საწარმოებს შორის კოოპერირების სფეროში მასშტაბური სამრეწველო პროგრამების დაფინანსების მიზნით – სამრეწველო ინოვაციის სააგენტო (Agence de innovation industrielle).

საფრანგეთში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება რეგიონულ დონეზე ისეთ მნიშვნელოვან უწყებას, როგორც არის ინოვაციების ეროვნული სააგენტო – ANVAR, რომელიც ფუნქციონირებს და შეთავსებით წარმართავს საქმიანობას მეცნიერული კვლევების სამინისტროსა და მრეწველობის სამინისტროსთან ერთად. აღნიშნულ სააგენტოს სოლიდური ბიუჯეტი გააჩნია. იგი მონაწილეობას იღებს 4 ათასზე მეტი ინდივიდუალური პროგრამის რეალიზაციაში. სააგენტოს მისიას წარმოადგენს:

1. საწარმოების შექმნისა და ინოვაციების შემუშავების საინვესტიციო მხარდაჭერა მრეწველობაში დასაქმებული მცირე და საშუალო მეწარმისათვის.

2. საზოგადოებრივი კვლევების კომერციული გამოყენების დაწინაურება და მათი წვლილი ინოვაციის მეშვეობით ეროვნული მეურნეობის განვითარებასა და ზრდაში.

3. ქვეყანაში სახელმწიფო რეგიონული პოლიტიკა კოორდინირებულია რეგიონული საქმეების გენერალურ სამდივნოსთან (General Secretariat of regional affairs – SGAR), რომელიც თავისი უფლებების რეალიზაციას ძირითადად პრეფექტების მეშვეობით ახორციელებს. კვლევებისა და მრეწველობის სამინისტროების რეგიონული დანაყოფები ამ უწყებების უფლებების შესაბამისად პასუხს აგებენ მაკონტროლებელი ფუნქციის შესრულებაზე. მთლიანობაში, ქვეყანაში რეგიონულ დონეზე არსებობს მრავალი მოქმედი ორგანიზაცია, ისეთი, როგორცაა:

– ტექნიკური ცენტრები;

– ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების გადაცემის რეგიონული ცენტრები (CRITT) და ტექნოლოგიური რესურსების ცენტრები (CRT), რომლებიც ახორციელებენ სამეცნიერო და ტექნოლოგიურ მომსახურებას;

– ცენტრები, რომლებიც აერთიანებენ ეროვნულ სახელმწიფო კვლევით ლაბორატორიებსა და კერძო კვლევით ინსტიტუტებს;

– ინსტიტუციური სტრუქტურების ქსელი (ANVAR/OSEO, DRIRE, DRRT, chambers of commerce და სხვა), რომელიც გამიზნულია მცირე და საშუალო ბიზნესის ინვესტიციური და ინფორმაციული უზრუნველყოფისა და ტექნოლოგიური განვითარებისათვის;

– რეგიონული სამეცნიერო პარკები (ტექნოპოლისები).

საფრანგეთის ხელისუფლება ინოვაციური სისტემის ყოვლის-მომცველი სამეცნიერო-საწარმოო ბაზის შექმნის მიზნით ამსხვი-ლებს განათლების დაწესებულებებს. ქვეყანაში განათლების დაწესებულებების საქმიანობის შეფასების მთავარ კრიტერიუმს წარმოადგენს მათი კავშირი წარმოებასთან. რეგიონებში შე-ქმნილია ტექნოლოგიების გადაცემის ცენტრები, რომლებთანაც მუშაობს ხუთ ათეულამდე უნივერსიტეტი და ოთხ ათეულზე მეტი ტექნიკური სკოლა. საფრანგეთი გამოირჩევა წარმოებასა და გა-ნათლებას შორის ჩამოყალიბებული ცოცხალი კავშირით, რისი დასტურიცაა ის, რომ ქვეყანაში არსებული საწარმოები აფინანსე-ბენ მომავალი სპეციალისტების, მათ შორის სტუდენტების, ასპირ-ანტებისა და ახალგაზრდა მეცნიერებათა დოქტორების სწავლას. ამასთან, საწარმოების დაფინანსებით მომზადებული კადრები-სათვის აუცილებელი არ არის რომ ისინი დაკავდნენ მეცნიერულ-კვლევითი საქმიანობით, არამედ შეუძლიათ დაიწყოთ მუშაობა ორგანიზაციულ სტრუქტურებში, მენეჯმენტში. საფრანგეთის გა-ნათლების სამინისტრო რიგი ღონისძიებებით ცდილობს სტიმული მისცეს ახალგაზრდა მკვლევარების მეწარმეობრივ აქტივობას, ასევე დაეხმარონ მათ, ჩაერთონ იმ ინოვაციურ პროექტებში, რომლებსაც ახორციელებს საწარმოები, რისთვისაც იქმნება დამატებითი კვალიფიკაციები პოსტდოქტორანტურები (Post-docto-rants) CYFRE ან DRT (მკვლევარ-ტექნოლოგების დიპლომი). ეს ახ-ალი სპეციალობები თავიანთი მობილურობითა და მოქნილობის წყალობით შესაძლებლობას აძლევს ახალგაზრდა მკვლევარს, წარმატებით წარუდგინოს თავი, უნარი და შესაძლებლობები საწარმოებს.

ამ მხრივ აღსანიშნავია აგრეთვე რიგი ღონისძიებები, რო-მელსაც ახორციელებს სტუდენტებში მეწარმეობრივი აქტიურობის მხარდაჭერის მიზნით პედაგოგიური პრაქტიკის ობსერვატორიები, ასევე სწავლების შუა საფეხურზე კონკურსები „ახალგაზრდების ინიციატივები“ და სხვა.

საფრანგეთის ინოვაციური სისტემა მუშაობს კონკურსის საფუძველზე და იმ პროექტების დაფინანსებაში, რომელიც შერჩეულია საწარმოების მიერ დამოუკიდებლად, სულ უფრო მეტია კერძო ინიციატივის წვლილი, მიუხედავად ინოვაციებისადმი ცენტრალიზებული მიდგომისა, სახელმწიფოს როლი მათ მიმართ

არ კარგავს გავლენას. ასეთ პირობებში ძირითადი დატვირთვა მოდის თვით საწარმოებზე. ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია საფრანგეთის ეროვნული პროგრამა „კონკურენტუნარიანობის პოლუსი“, რომელსაც რეგიონებში ძირითადად მცირე და საშუალო ბიზნესის საწარმოები აფინანსებენ.

კონკურენტუნარიანობის პოლუსები შესაძლებლობას აძლევს საწარმოებს, უნივერსიტეტებს, მეცნიერებს და დამმუშავეებლებს, იმუშაონ ერთად ურთიერთკავშირში.

კონკურენტუნარიანობის პოლუსებს ქმნიან და აყალიბებენ ეროვნული ძალისხმევის მობილიზაციის მიზნით ქვეყნის სერიოზული სოციალ-ეკონომიკური პრობლემების (კრიზისები, მრეწველობის სტრუქტურული გარდაქმნის, ეკონომიკაში სამუშაო ადგილების მკვეთრი შემცირების დროს და ა. შ.) პერიოდში, ერთობლივი ძალისხმევის საფუძველზე დანახარჯების შესამცირებლად, სხვადასხვა რესურსის გამოყენების გააქტიურებისათვის (ბუნებრივი, საწარმოო, მეცნიერულ-ტექნიკური და ა. შ.) და კერძოსა და სახელმწიფოს შორის არსებული პარტნიორობის განსავითარებლად. მრავალი მათგანი წარმოიშობა სამრეწველო კლასტერების, ლოკალური – ადგილობრივი საწარმოო სისტემების ან ტექნოპარკების საფუძველზე. კონკურენტუნარიანობის პოლუსები სახელმწიფოს კლასტერული სტრატეგიის განვითარების პრინციპულად ახალი ეტაპია. ეს პოლუსები ახალი და ძლიერი სტიმულია თანამშრომლობისთვის საწარმოებს, მეცნიერულ ცენტრებსა და უმაღლესი სკოლის დაწესებულებებს შორის ორგანიზებული ტერიტორიული ქსელების ერთობლივი ინოვაციური პროექტებისა და მთლიანი სტრატეგიის განსავითარებლად.

კონკურენტუნარიანობის პოლუსები განსაზღვრულ ტერიტორიაზე სახელმწიფო და კერძო მეცნიერულ-კვლევითი ლაბორატორიებისა და ერთობლივი პროექტების ირგვლივ წარმოქმნილი დაწესებულებების ძლიერი ინოვაციური გაერთიანებებია განვითარების ერთიანი სტრატეგიით.

აღნიშნული პარტნიორობა მჭიდროდ არის დაკავშირებული ბაზართან და მიბმულია განსაზღვრულ მეცნიერულ-ტექნოლოგიურ მიმართულებასთან. გამიზნულია იმ კრიტიკული მასის მოსაძიებლად, რომელსაც მივყავართ კონკურენტუნარიანობის ამაღლებამდე და საერთაშორისო აღიარებამდე.

„კონკურენტუნარიანობის პოლუსი“-ს სახელმწიფო პროგრამა ხელს უწყობს და რეალიზებას უკეთებს ინოვაციების მხარდაჭერის სიმბიძის ცენტრის გადატანას ქვეყნის რეგიონებში. პროგრამის დახმარებით წარმოებს უცხოელი ინვესტორების მოზიდვ და ფრანგული ინოვაციური სფეროთი მათი დაინტერესება. „პოლუსები“-ს ყურადღება ძირითადად გადატანილია აეროკოსმოსურ, საზღვაო და სატრანსპორტო სფეროებზე. „პოლუსები“-ს შედეგიანობის შეფასება და მათი მხარდაჭერა ხორციელდება არა მხოლოდ ფედერალურ, არამედ რეგიონულ და მუნიციპალურ დონეზე.

კონკურენტუნარიანობის პოლუსის სტატუსის მისაღებად პოლუსისათვის განაცხადი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ ძირითად კრიტერიუმს:

– განვითარების სტრატეგია დაკავშირებული უნდა იყოს პოლუსის ტერიტორიის ეკონომიკური განვითარების გეგმასთან. სამრეწველო ან ტექნოლოგიური თვალსაზრისით უნდა აღინიშნოს მისი საერთაშორისო მნიშვნელობა.

– პოლუსებში მონაწილეთა შორის პარტნიორობა.

– სკსსს-ის სფეროში ერთობლივი საქმიანობის უნარი და ამის საშუალებით მაღალი დამატებითი ღირებულების შექმნა.

კონკურენტუნარიანობის პოლუსების განვითარების მხარდასაჭერად სახელმწიფო ქმნის მთელ რიგ სპეციალურ საფინანსო მექანიზმებს და გამოყოფს ფრიად სოლიდურ ფულად საშუალებებს; ეს ფინანსური დახმარება ხორციელდება 3 ძირითადი ფორმით;

– შედაგათიანი პირობებით კრედიტი მოწყობილობის შესაძენად;

– დაფინანსება სპეციალიზებული სახელმწიფო ფონდებიდან – ეროვნული სააგენტო მეცნიერულ კვლევებზე, სამრეწველო ინოვაციების სააგენტო, ერთიანი სამინისტროთაშორისო ფონდი, OSEO და სხვა.

– სოციალური და საგადასახადო ტვირთის შემცირება. ჯერჯერობით კონკურენტუნარიანობის პოლუსებთან დაკავშირებით ზემოქმედების არასაკმარისი ტრადიციული საგადასახადო ბერკეტები გამოიყენება, რომელთა მასტიმულირებელი ეფექტი დღეისათვის ფრიად უმნიშვნელოა.

საფრანგეთის სურვილი, დარჩეს ევროპის ქვეყნების ლიდერთა ჯგუფში, უშუალოდ დაკავშირებულია მეცნიერულ-კვლევითი პროტენციის ამაღლებასთან, რისთვისაც ქვეყნის მთავრობა ზრდის დაფინანსებას მეცნიერულ კვლევებსა და გრანტებზე, რაც ხელს უწყობს სამუშაო ადგილების ზრდას კვლევით სექტორში. ადმინისტრაციული სტრუქტურების შემცირების ხარჯზე ძირითადი რესურსების მობილიზაცია ხდება უნივერსიტეტების ლაბორატორიების და კვლევითი ორგანიზაციების სასარგებლოდ.

საფრანგეთში ფუნქციონირებს ტექნოპარკები, რომლებიც წარმოადგენენ მეცნიერების, განათლებისა და წარმოების ტერიტორიული ინტეგრაციის ფორმას სამეცნიერო ორგანიზაციების, საპროექტო-საკონსტრუქტორო ბიუროების, სასწავლო დაწესებულებების, საწარმოების ან მათი ქვედანაყოფების გაერთიანების სახით. ერთიან ტერიტორიაზე მათი გაადგილების შემწეობით მარტივდება და ჩქარდება ამა თუ იმ სახის პროდუქციის წარმოების პროცესი. ასევე იზრდება კომუნიკაციის დონე მეცნიერებასა და ბიზნესს შორის. საფრანგეთის ტექნოპარკების ერთ-ერთ ძირითად ამოცანას წარმოადგენს მოწყობილობებზე ღია და თავისუფლად დაშვების უზრუნველყოფა, რასაც კარგად იყენებს საწარმოთა უმრავლესობა. დანადგარებსა და მოწყობილობას, რომელიც აუცილებელია გარკვეული სახის პროდუქციის საწარმოებლად, ტექნოპარკები შეიძენენ სახელმწიფო და რეგიონული პროგრამებით. ამასთან, ქვეყანაში გაადგილებული ტექნოპარკები ხელს უწყობს:

- მონაწილეების მიერ ერთობლივი პროექტების ინიცირებასა და რეალიზებას;
- მონაწილეებსა და ბიზნესს შორის თანამშრომლობის განვითარებას;
- მონაწილეების მიერ ინვესტორებისაგან დამატებითი გარანტიის მიღებას;

საფრანგეთის რეზიდენტები სხვა საწარმოებთან ურთიერთობას ამყარებენ საგამოფენო საქმიანობის ჩვენებით. ტექნოპარკების საქმიანობაში შეიძლება გამოვეყნოთ ისეთი მომსახურების შეთავაზება, როგორიცაა:

1. ბიზნესის განვითარებისთვის ბიზნესგეგმისა და სტრატეგიის შემუშავება;

2. საწარმოთა რეზიდენტების მენეჯერებისთვის ტრენინგებისა და კურსების ჩატარება.

ქვეყნის ტექნოპარკების საარენდო გადასახადი დაბალია, ვიდრე საშუალოდ უძრავი ქონების ბაზარზე, რაც არსებითად ამცირებს რეზიდენტების დანახარჯებს.

საფრანგეთში ტექნოპარკების დაფინანსება ხდება კრედიტით და საბიუჯეტო საშუალებებით. როგორც წესი, პროექტების დაფინანსების 6,7% მოდის საკრედიტო საშუალებებზე და 93,3% – საბიუჯეტო საშუალებებზე. ტექნოპარკების დაფინანსება ასევე ხდება მუნიციპალური მთავრობის მიერ. კრედიტები, რომელსაც იღებს ტექნოპარკი თავისი განვითარებისთვის, უბრუნდება ბანკს საარენდო გადასახადის სახით, რომელთა გადახდა წარმოებს მათი რეზიდენტების მიერ 20 წლის მანძილზე.

საფრანგეთში დიდი პოპულარობით სარგებლობს ბიზნესკლუბები, საწარმოთა ასოციაციები, რომლებიც ურთიერთგაცნობის გზით ეხმარება მცირე ბიზნესს ბაზარზე შესვლაში; ბიზნესკლუბის ფუნქციებია:

- ა) პროექტისა და ბიზნესის ექსპერტიზა;
- ბ) ბიზნესის წარმომადგენლების ურთიერთგაცნობა;
- გ) გამოცდილების გაზიარება;
- დ) მათთვის კონსულტაციის გაწევა და მხარდაჭერა.

საფრანგეთის განათლების სამინისტროს რიგი ღონისძიება მიმართულია იმაზე, რომ სტიმული მიეცეს ახალგაზრდა მკვლევარების მეწარმეობრივ აქტივობას. დაეხმარონ მათ, ჩაერთონ ინოვაციურ პროექტებში, რომელთა რეალიზებას ახდენენ საწარმოები. ამ მიზნით შექმნილია დამატებითი კვალიფიკაციები, რომლებიც მობილური პირობების წყალობით, შესაძლებლობას აძლევს ახალგაზრდა მკვლევარებს, წარმატებით გაიკეთონ კარიერა საწარმოებში.

გასული საუკუნის 90-იან წლებში საფრანგეთში მიღებული კანონები მოწოდებული იყო ნის-ის რეორგანიზაციასა და მოდერნიზებაზე. ამასთან, ქვეყნის მთავრობამ მიმდინარე ათწლეულში მიიღო რიგი სამართლებრივი აქტი ინოვაციაზე, რამდენიმე პროგრამა და პერსპექტიული გეგმა, განახორციელა საინოვაციო საგადასახადო რეფორმა და სხვა. მთავრობის აღნიშნული

ღონისძიებები მიმართული იყო სრულყოფილი ინოვაციური სისტემის ფორმირებისათვის.

ბოლო წლებში მრავალი განვითარებული ქვეყნის ინოვაციური სისტემის მნიშვნელოვანი ელემენტი ხდება კლასტერული სტრატეგია. მომავალში სწორედ კლასტერული მიდგომა ითამაშებს ძირითად როლს ეროვნული ინოვაციური სისტემების ტრანსფორმაციის მიმართულების განსაზღვრაში.

სპეციალისტების განმარტებით, კლასტერი (cluster) არის კომპლექსური ცნება და გულისხმობს გეოგრაფიულად ახლო ურთიერთდაკავშირებული კომპანიებისა და სხვა ორგანიზაციების ჯგუფს, რომლებიც მოქმედებენ განსაზღვრულ სფეროში და ხასიათდებიან საქმიანობის ერთიანობით, ან ეს არის საერთო საკითხებზე მომუშავე კომპანიებისა და ორგანიზაციების კავშირი. საგულისხმოა, რომ კლასტერის ფარგლებში წინა პლანზე წამოწეულია არა ცალკეული ფირმისა და ორგანიზაციის საქმიანობის ეფექტიანობა, არამედ მათი „კოლექტიური ეფექტიანობა“. ერთი მონაწილის წარმატება სტიმულს აძლევს შემდგომს, რის შედეგადაც კლასტერი ეკონომიკურად გაცილებით მომგებიანია, ვიდრე მასში შემავალი თითოეული სუბიექტის დამოუკიდებლად მოღვაწეობა.

1) ინოვაციური კლასტერი წარმოადგენს კონკურენტუნარიანობის უმაღლესი ხარისხის მიღწევის ეფექტურ ფორმას. იგი ცოდნის, მეცნიერული აღმოჩენებისა და გამოგონებების სწრაფ და ეფექტურ ტრანსფერს უწყობს ხელს.

2) ჰორიზონტალური კლასტერის ტიპს მიეკუთვნება „აგროსამრეწველო კლასტერი“ – წარმოების სხვადასხვა დარგის გაერთიანება ერთ მეგაკლასტერში.

ექსპერტების პროგნოზით, 2025 წლისათვის საფრანგეთის ეკონომიკის კონკურენტუნარიანობა დაეფუძნება ეროვნული ინოვაციური სისტემის მონაწილეთა შორის ინტენსიურ თანამშრომლობას. ეროვნული ინოვაციური სისტემის სტრუქტურული გარდაქმნა უნდა განხორციელდეს შეზღუდული რაოდენობის ინოვაციური კლასტერების ირგვლივ, რომელთა დამსახურებამ შეიძლება მოხიბლოს და მოიზიდოს მთელი მსოფლიოს ტალანტები, ცოდნა და ინოვაციები. ამ კლასტერების ძირითადი მონაწილეები არიან სამეცნიერო ცენტრები, უმაღლესი სკოლების

დაწესებულებები, მსხვილი საწარმოები, რომლებიც სარგებლობენ საერთაშორისო აღიარებით. აქტიურ მონაწილეობას იღებენ ასევე მცირე და საშუალო კომპანიები, განსაკუთრებით ახალი ინოვაციური საწარმოები. ამ კლასტერების საქმიანობა კონცენტრირებულია ძირითადად რამდენიმე მნიშვნელოვან სტრატეგიულ მიმართულებაზე (ტელეკომუნიკაციური სისტემები, ბიოტექნოლოგია, ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვა, ტრანსპორტი, ეკონომიკა და ფინანსები, მულტიმედია, თვითმფრინავთმშენებლობა, კოსმოსი, ენერჯეტიკა და უშიშროება). სახელმწიფო გააგრძელებს აქტიურად თანამშრომლობს და მონაწილეობა მიიღოს ინოვაციური კლასტერების შექმნაში. ამასთან, მათი ტერიტორიული გაადგილება მოხდება არა სახელმწიფო დაკვეთით, არამედ მათი განვითარების ლოგიკიდან გამომდინარე.

თითოეულ ქვეყანას გააჩნია კლესტერული სტრატეგიის რეალიზაციის საკუთარი სპეციფიკა. განსაკუთრებულ ინტერესს წარმოადგენს საფრანგეთის გამოცდილება, რომელმაც 2005 წლიდან აიღო ქვეყანაში ინოვაციურ-ტექნოლოგიური კლასტერებისა და კონკურენტუნარიანობის პოლუსების განვითარების კურსი.

საფრანგეთში კლასტერები არის ერთიან ტერიტორიაზე კონცენტრირებული, ურთიერთდაკავშირებული საწარმოებისა და ორგანიზაციების ჯგუფი, რომელთაც გააჩნიათ ერთმანეთის ურთიერთშემავსებელი და გამაძლიერებელი კონკურენტული უპირატესობა როგორც ცალკეული კომპანიის, ისე მთლიანად კლასტერისათვის. საფრანგეთში კლასტერებს ასევე უწოდებენ „კომპეტენციის პოლუსებს“, რომელთა რეზიდენტები ცნობილია მსოფლიო ბაზარზე.

საფრანგეთში კლასტერები მუშაობენ საწარმოებთან შემდეგი მიმართულებით:

- საწარმოს საერთაშორისო განვითარება;
- საწარმოს ინოვაციური განვითარება;
- საწარმოს საგამოფენო საქმიანობის ორგანიზაცია;
- საწარმოს თანამშრომლების განათლება.

კლასტერის თანამშრომლები თავიანთ პროდუქციას რეკლამას უკეთებენ და აცნობენ საზოგადოებას კონფერენციების, სოციალური ქსელის, თემატიკური შეხვედრების, „სამუშაო მაღაზიებისა“ და სხვა ღონისძიებით.

საფრანგეთში კლასტერები ძირითადად ხელისუფლების ხელშეწყობითა და ინიციატივით იქმნება. ამასთან, არსებობს კლასტერული გაერთიანების ფორმირების მაგალითები თვით საწარმოს ინიციატივითაც. ქვეყანაში მრავალი კლასტერი ფუნქციონირებს, რომელთა უმრავლესობის სპეციალიზაციაა ფარმაცევტიკა და კოსმეტოლოგია, ასევე საკვები პროდუქტების წარმოება. საფრანგეთში არსებობს კოსმეტიკისა და პარფიუმერიის სფეროში მსოფლიოში პირველი რესურსცენტრი. ყოველი მეათე კოსმეტიკური პროდუქტი, რომელიც ამჟამად იყიდება მსოფლიოში, იწარმოება კლასტერში. აღნიშნული კლასტერი ითვლის დაახლოებით 600 საწარმოს, რომლებიც დაკავებული არიან სამუშაოს ყველა ეტაპით გამოკვლევიდან – წარმოებამდე. კლასტერში, რომელიც წარმოადგენს ცოდნისა და გამოცდილების უნიკალურ ნიმუშს, ასევე შედის 7 უნივერსიტეტი, მსხვილი ეროვნული კვლევითი ინსტიტუტები და 200 კერძო და სახელმწიფო ლაბორატორია [8].

ევროკავშირის ჩამოყალიბების ადრეული პერიოდიდან განსაკუთრებული ყურადღება ექცეოდა ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო პოლიტიკის (ესსპ) შემუშავებასა და რეალიზაციას, რაც გარკვეული ზომით ხელს უწყობდა ამ სფეროს ინოვაციურ განვითარებას. 1957 წლის ევროკავშირის რომის შეთანხმებით განისაზღვრა მიზანი, რომელიც ითვალისწინებდა: 1. სურსათის სტაბილურ მიწოდებას მისაღებ ფასებში; 2) ფერმერებისათვის ღირსეული ცხოვრების პირობების უზრუნველყოფას; 3) მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მეშვეობით სასოფლო-სამეურნეო წარმოების შემდგომ განვითარებას.

1962 წელს შემუშავდა ესსპ-ის რეალიზაციის სამი ძირითადი პრინციპი: 1) ბაზრის ერთიანობა; 2) ევროკავშირის ქვეყნებში პროდუქტებისათვის უპირატესობის მინიჭება; 3) ფინანსური ერთიანობა. ესსპ-ის განვითარების გრძელვადიანი გეგმის საფუძველზე (რომელიც შეიმუშავა ევროპის სოფლის მეურნეობის კომისარმა სიკო მანსოლტიმ), 1980 წელს შეიქმნა ევროპის სოფლის მეურნეობის პროგრამა, რომელმაც სათავე დაუდო გაერთიანებული ევროპის სოფლის მეურნეობის ახალ სოციალურ და სტრუქტურულ პოლიტიკას. რიგი ფაქტორების გათვალისწინებით, 1984 წელს შემოღებული იქნა კვოტები რძის პროდუქტებზე, ხოლო 1988

წელს ფერმერთა მხარდასაჭერად შემოიღეს „დანახარჯების ჭერი“ [5].

1992 წელს რაი მაკშერის (ევროპის სოფლის მეურნეობის კომისარი) მიერ შემუშავებული რეფორმით გატარდა მზარდი წარმოების შეზღუდვის ღონისძიებები, რაც ასევე ეხებოდა თავისუფალი სასოფლო-სამეურნეო ბაზრის განვითარებას, სახელდობრ: ფასების შემცირებას, სასურსათო უსაფრთხოებისა და ხარისხიანი სურსათით უზრუნველყოფას, ფერმერების შემოსავლების სტაბილურობის გარანტიების შექმნას, გარემოს დაბინძურებას და ფერმერებისათვის შემოსავლების ალტერნატიული წყაროების ძიებას [11].

2003 წელს ევროკავშირმა მიიღო ესსპ-ის რეფორმის გეგმა, რომელიც ეფუძნებოდა სუბსიდირების გამოყოფას განსაზღვრულ კულტურებზე. მის ძირითად მიზანს შეადგენდა ფინანსების კონცენტრირება გარემოს დაცვისა და პირუტყვისათვის კარგი პირობების შექმნის პროგრამებზე. 2007 წელს ევროკომისიამ შეიმუშავა წინადადებები მიწების კერძო მფლობელების და ფერმა-ქარხნების სუბსიდირების შეზღუდვასთან დაკავშირებით. აღნიშნული გეგმის განხორციელება წარუმატებელი აღმოჩნდა ფერმერთა კავშირებისა და სხვა ორგანიზაციების ოპოზიციის გამო. 2011 წელს ევროკომისიამ შეიმუშავა ესსპ-ის რეფორმის პროექტი [12], რომლის შესახებ 2013 წელს მოხდა შეთანხმება ევროკომისიას, ევროპარლამენტს და ევროსაბჭოს შორის [13]. 2014 წელს ევროკომისიამ მიიღო საკანონმდებლო აქტების მონაცემების პირველი პაკეტი [18]. რეფორმა გამიზნული იყო გამოყოფილი ფინანსური საშუალებების უფრო ეფექტურ გამოყენებაზე, რაც მიმართული იყო სოფლისმეურნეობრივ სექტორში ძირითადად საშუალო და მცირე საწარმოების კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისაკენ.

ესსპ-ის რეფორმებმა ევროკავშირის ქვეყნებში, მათ შორის საფრანგეთში ხელი შეუწყო ინოვაციების ფართოდ დანერგვას სოფლის მეურნეობაში. სამეცნიერო-კვლევითმა პროექტებმა და მიღწეული შედეგების დანერგვამ და გავრცელებამ აამაღლა სექტორის ქმედუნარიანობა და მნიშვნელოვნად შეამცირა გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედება.

ესსპ-ის რეალიზაციაზე იხარჯება ევროკავშირის ბიუჯეტის დაახლოებით ნახევარი, ამდენად იგი წარმოადგენს ევროინტეგრაციის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ინსტრუმენტს.

ისე, როგორც ევროკავშირში მთლიანად, თანამედროვე პერიოდში საფრანგეთში დიდი ყურადღება ექცევა ინოვაციური სისტემის ეფექტურობის ამაღლების გზების ძიებას, რისთვისაც დაისახა ამ მიმართულებით რიგი ღონისძიება, რაც ითვალისწინებდა:

- სამეცნიერო პერსონალის სახელმწიფო სექტორიდან ბიზნესში გადასვლის სტიმულირებას;

- სახელმწიფო სამეცნიერო სფეროსა და კომერციულ საწარმოებს შორის თანამშრომლობის წახალისებას ინკუბატორებისა და ბიუროების შექმნის გზით;

- სამართლებრივი ბაზის სრულყოფას სამეცნიერო პერსონალის სტიმულირების მიზნით, ერთობლივი ინოვაციური ფონდის განვითარებას და სხვა.

საფრანგეთი მაღალგანვითარებული ინდუსტრიულ-აგრარული ქვეყანაა. მას სოფლის მეურნეობის კულტურების მრავალფეროვნებით და სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების დიდი ფართობის წყალობით ერთ-ერთი პირველი ადგილი უკავია მსოფლიოში სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ექსპორტის მოცულობით. მიუხედავად პრობლემებისა, საფრანგეთის სოფლის მეურნეობა ვითარდება და წარმატებებს აღწევს უპირატესად ავტომატიზაციის, სელექციაში გენეტიკური მეთოდების დანერგვით, ახალი სახის საკვების გამოყენებით, ნიადაგის განოყიერებისა და მოვლის ახალი მეთოდებისა და ხერხების წყალობით. ყველაფერი ეს შესაძლებლობას აძლევს საფრანგეთს, უფრო აქტიურად ჩართოს სოფლის მეურნეობა მსოფლიოს მთლიან მწარმოებელურ ციკლში. ევროკავშირის მთლიან სასოფლო-სამეურნეო პოლიტიკაში მონაწილეობა ერთი მხრივ უზრუნველყოფს სოფლის მეურნეობაში დასაქმებულ ფერმერების დამატებით მხარდაჭერას, ხოლო მეორე მხრივ, ეს პროცესი გარკვეულად ზღუდავს ექსპორტს, რაც კრიზისით ემუქრება ქვეყნის ცალკეულ სასოფლო-სამეურნეო რეგიონს, მით უფრო, რომ მეცხოველეობას ზიანს აყენებს ზოგიერთი სახის ეპიდემია. ამასთან, საფრანგეთის სოფლის მეურნეობა დიდ როლს თამაშობს სოფლის ტერიტორიისა და მისი ეკოლოგიური

მდგომარეობის შენარჩუნებისა და დაცვის საქმეში. სოფლის მეურნეობის კრიზისმა შეიძლება გამოიწვიოს ზოგიერთი რეგიონის დაცარიელება. თავის მხრივ, ეკონომიკის ამ ტრადიციული დარგის – სოფლის მეურნეობის ინოვაციური განვითარება მნიშვნელოვანია ქვეყნისათვის.

აგროსამრეწველო კომპლექსი (განსაკუთრებით ღვინის, კონიაკის, ყველის, რძის პროდუქტების წარმოება) წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე წარმატებულ სფეროს, რომელიც ანაზღაურებს არადამაკმაყოფილებელ სავაჭრო ბალანსს ინფორმატიკის, ჩარხმშენებლობის, ელექტრონიკისა და ელექტროტექნიკის სფეროში [15].

ქვეყანა დასავლეთ ევროპაში სოფლისმეურნეობრივი პროდუქციის საკმაოდ მსხვილი მწარმოებელია. წამყვანი დარგია მეცხოველეობა, რომლის წილი აგრარული პროდუქციის ღირებულების 2/3-ს შეადგენს. საფრანგეთი წარმოადგენს დასავლეთ ევროპის ქვეყნებს შორის პირველს ქერისა და შაქრის წარმოებაში. იგი მეორე ადგილზეა ხორბლის, ღვინისა და ხორცის წარმოებაში. ქვეყანა ცნობილია ისეთი ტრადიციული დარგებით, როგორცაა მევენახეობა, მეხილეობა, ხამანწკების რეწვა. სოფლის მეურნეობა მაღალინდუსტრიული დარგია, ტექნიკის უზრუნველყოფით და ქიმიური საშუალებების გამოყენებით მას უსწრებს ნიდერლანდები, გერმანია და დანია. ტექნიკით უზრუნველყოფამ და მეურნეობის მაღალმა აგროკულტურამ განაპირობა ქვეყნის მოსახლეობის სოფლის მეურნეობის პროდუქციით (მარცვლეული, შაქარი, კარაქი, კვერცხი და ხორცი) თვითუზრუნველყოფის მაჩვენებლის მაღალი დონე.

საფრანგეთში, ფერმერული ორგანიზაციებისა და სახელმწიფოს ერთობლივი მართვით, სოფლად კვლევებს მნიშვნელოვნად აფინანსებს სახელმწიფო, აგრეთვე ფერმერებისა და ფერმერული ორგანიზაციების მხრიდან წილობრივი გადახდებით ხორციელდება სხვადასხვა მომსახურებები.

საფრანგეთში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია სასოფლო-სამეურნეო კვლევას, რომელიც ძირითადად ხორციელდება სასოფლო-სამეურნეო უნივერსიტეტების, უნივერსიტეტებთან არსებული სასოფლო-სამეურნეო ფაკულტეტების ან უნივერსიტეტებთან დაკავშირებული სასოფლო-სამეურნეო კოლეჯების საშუალებით. ეს დაწესებულებები საქმიანობენ სოფლის მეურნეობასთან და-

კავშირებული სამინისტროების ან განათლების სამინისტროს დაქვემდებარებაში.

საფრანგეთში სოფლის მეურნეობის ინოვაციური კვლევა მნიშვნელოვანია ამ სფეროს შემდგომი განვითარებისათვის. ფერმერების მიერ შექმნილი და მართული სასოფლო-სამეურნეო კვლევისა და შემუშავებების ინსტიტუტები განკუთვნილია გამოყენებითი კვლევების, ექსპერიმენტებისა და ტექნიკური მხარდაჭერისათვის, ისინი აერთიანებენ სასწავლო და გამავრცელებელ ორგანიზაციებს. მათი საქმიანობა ორიენტირებულია კვლევით შედეგებზე. სექტორების მიხედვით სპეციალიზებული მეცნიერთა ჯგუფები ასევე წარმოადგენს სიახლეების გამავრცელებლებს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ძირითად რეგიონებში.

სასოფლო-სამეურნეო კვლევისა და შემუშავებების ინსტიტუტები წარმოადგენს კერძო ერთეულებს, რომელთაც ეხმარება სამეცნიერო საბჭო და ისინი ფულად დახმარებას იღებენ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაქვემდებარებაში არსებული სპეციალური სახელმწიფო ფონდებიდან. ისინი ძირითადი ტენდენციების გათვალისწინებით გეგმავენ კვლევებისა და შემუშავებების განხორციელებას, განსაზღვრავენ მომხმარებლების საჭიროებებს, აკავშირებენ ცოდნასა და გამოცდილებას, გადასცემენ და ავრცელებენ შედეგებს საბოლოო მომხმარებელზე.

საფრანგეთში არსებობს რიგი სააგენტოები, რომლებიც ეწევიან საკონსულტაციო მომსახურებას, ისინი წარმოადგენენ დამაკავშირებელ სტრუქტურას სოფლის მეურნეობის კვლევასა და ფერმერებს შორის. ასევე მნიშვნელოვანია ინოვაციური სისტემის ფერმერული ორგანიზაციები, მწარმოებელთა ასოციაციები და კოოპერატივები, რომელთა საშუალებითაც ხორციელდება ქვეყნის სოფლისმეურნეობრივი სექტორის განვითარება.

სოფლის მეურნეობის სუბსიდირებას ახდენენ ევროკავშირის განვითარებული ქვეყნები, რომლებიც აქტიურად უჭერენ მხარს საკუთარ ფერმერებს და მთლიანად სოფლის მეურნეობის ინდუსტრიალიზაციას.

საფრანგეთის სოფლის მეურნეობაში, სადაც დასაქმებულია შრომისუნარიანი მოსახლეობის დაახლოებით 7%, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის მწარმოებლების დასახმარებლად წელიწადში იხარჯება დაახლოებით 38 მლრდ ევრო. ქვეყნის სოფლის მეურ-

ნეობაში შემოსავლის თანხის გაანგარიშება, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას, წარმოებს მიწის კადასტრის მონაცემების, საწარმოო ხარჯების, პროდუქციის ღირებულების, კულტურების მოსავლიანობისა და პირუტყვის პროდუქტიულობის გათვალისწინებით.

სახელმწიფო რეგულირების წარმატებული გამოცდილება გააჩნია საფრანგეთის სასოფლო-სამეურნეო პალატებს, რომელთა ძირითადი ფუნქციაა ფერმერებისთვის საინფორმაციო-საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა. ქვეყნის 93 დეპარტამენტში საქმიანობს სასოფლო-სამეურნეო პალატა, რომლებიც გაერთიანებული არიან რეგიონულ პალატებში (23 რეგიონი). თავის მხრივ, ისინი გაერთიანებული არიან სასოფლო-სამეურნეო პალატების ეროვნულ ასამბლეაში. დეპარტამენტის პალატას კომუნებში აქვს ფილიალები, სადაც მუშაობენ სხვადასხვა სფეროს კონსულტანტები. კონსულტანტები ახორციელებენ ფერმერთა მომსახურებას წარმოების ორგანიზაციისა და ახალი ტექნოლოგიების დანერგვაში. სოფლად კონსულტაციების ნაწილი უფასოა, მათი ანაზღაურება წარმოებს პალატის ბიუჯეტიდან, ხოლო ნაწილი – ფასიანია. დიდია ხელისუფლების როლი იმ დახმარებებში, რომელსაც ფერმერებსა და მათ გაერთიანებებს უწევენ. დახმარების ერთ-ერთი სახეა გრძელვადიანი (20-30 წლიანი) კრედიტების გამოყოფა, ასევე მიწის კანონმდებლობის სრულყოფა და სხვა.

საფრანგეთს გააჩნია კარგი გამოცდილება კოოპერატივებისა და ასოციაციების ხელშემწყობი პოლიტიკის განხორციელებაში.

საფრანგეთში განსაკუთრებული პრიორიტეტით სარგებლობს პროექტები სახელმწიფოსა და კერძო კვლევით სექტორს შორის კოოპერაციის სფეროში ინოვაციური საწარმოების შესაქმნელად, რომლებსაც აფინანსებს მთავრობა სპეციალური კვლევითი და ტექნოლოგიური ფონდებიდან, ასევე CJR კრედიტი მეცნიერული კვლევების ჩასატარებლად, რომელიც წარმოადგენს ინოვაციური საწარმოების დაფინანსების მნიშვნელოვან საშუალებას. იგი ხელს უწყობს საწარმოს კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას და მხარს უჭერს მათ კვლევით ინიციატივას. ამ კრედიტით სარგებლობა შეუძლია ყველა სამრეწველო, კომერციულ და სასოფლო-სამეურნეო საწარმოს.

კვლევის შედეგად შეგვიძლია აღვნიშნოთ შემდეგი:

– საფრანგეთის ინოვაციურ სისტემაში განსაკუთრებული ადგილი და როლი უკავია მეცნიერებას, მის განვითარებასა და შემდგომი სრულყოფის საკითხს. მეცნიერება უპირატესად სახელმწიფო სფეროს, ხოლო ინოვაციური საქმიანობა ძირითადად ბიზნესის სფეროს განეკუთვნება. ისტორიულად ჩამოყალიბებული ასეთი მიდგომა აისახება ქვეყნის სამეცნიერო და ინოვაციური სისტემის სტრუქტურაზე, რაც გამოიხატება სახელმწიფოს ფართო მონაწილეობაში ინოვაციური საქმიანობის ორგანიზებასა და დაფინანსებაში.

– საფრანგეთში მეცნიერული კვლევები ფუნდამენტურ და გამოყენებით სფეროში სახელმწიფოსთან არსებულ საკვლევ-სამეცნიერო დაწესებულებაში ხორციელდება, რომელთაგან ძირითადია სახელმწიფო სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებები და სხვადასხვა დარგში მოქმედი მეცნიერული კვლევების ეროვნული ცენტრები, რომელთა მიერ უზრუნველყოფილია საკვლევ-სამეცნიერო სამუშაოების 50%-მდე.

– ქვეყანაში მეცნიერული კვლევების რეალურ მდგომარეობაზე, ინოვაციურ პოლიტიკასა და გამართულ ინოვაციურ სისტემაზე პასუხისმგებლობა სახელმწიფოს ორ უწყებაზე ნაწილდება: მეცნიერული კვლევების სამინისტროსა და მრეწველობის სამინისტროზე. აღნიშნულ სამინისტროებთან ერთად წარმართავს საქმიანობას ინოვაციების ეროვნული სააგენტო – ANAR, რომელსაც სოლიდური ბიუჯეტი გააჩნია და მონაწილეობას იღებს 4 ათასზე მეტ ინდივიდუალური პროგრამის რეალიზაციაში.

– საფრანგეთი გამოირჩევა წარმოებასა და განათლებას შორის ჩამოყალიბებული ცოცხალი კავშირით, რაც გამოიხატება იმაში, რომ ქვეყანაში მოქმედი საწარმოები აფინანსებენ მომავალი სპეციალისტების, მათ შორის სტუდენტების, ასპირანტებისა და ახალგაზრდა მეცნიერებათა დოქტორების სწავლას. საფრანგეთის განათლების სამინისტრო სხვადასხვა დონისძიებით ცდილობს სტიმული მისცეს ახალგაზრდა მკვლევარების მეწარმეობრივ აქტივობას, ასევე დაეხმაროს მათ, ჩაერთონ იმ პროექტებში, რომლებსაც ახორციელებენ საწარმოები.

– საფრანგეთში ფუნქციონირებს 39 სასწავლო დაწესებულება, რომლებიც შედიან უმაღლესი დაწესებულებების მსოფლიო

რეიტინგში, აქედან 16 შედის მსოფლიოს 400 საუკეთესოთა შორის. საფრანგეთის უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებას (Ecole Normale Supérieure, Paris), რომელიც ქვეყნის 10 საუკეთესო უნივერსიტეტს შორის პირველია, 2018 წლისათვის 43-ე ადგილი უკავია მსოფლიო რეიტინგში. აღნიშნული დაწესებულება დაარსდა 1793 წელს და წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე პრესტიჟულ და კონკურენტუნარიან უნივერსიტეტს ქვეყანაში. იგი ამზადებს ჰუმანიტარული დარგის სპეციალისტებს. ამ უნივერსიტეტის 13 კურსდამთავრებული ნობელის პრემიის ლაურეატია. ქვეყნის 10 საუკეთესო უნივერსიტეტში სწავლობენ როგორც ფრანგი, ისე მსოფლიოს 150 ეროვნების წარმომადგენელი.

– კვლევების საშუალებით დადგინდა საფრანგეთის ინოვაციური სისტემის შემდეგი დადებითი მხარეები: მაღალკვალიფიციური კადრების არსებობა; ინოვაციური სისტემის სხვადასხვა მონაწილეს შორის მაღალი კოორდინაციის დონე; ინოვაციური კომპანიებისთვის საგადასახადო შეღავათების განსაკუთრებულად განვითარებული სისტემა; მნიშვნელოვანი სახელმწიფო დანახარჯები კვლევებსა და დამუშავებებზე; მძლავრი სახელმწიფო ინსტიტუტები, რომლებიც არეგულირებენ ინოვაციურ საქმიანობას;

– აქვე შეიძლება აღვნიშნოთ საფრანგეთის ინოვაციური სისტემის ნაკლი, რასაც შეიძლება მივაკუთვნოთ: კერძო სექტორის მიერ გაცემული მცირე თანხები კვლევებსა და დამუშავებებზე; უნივერსიტეტებსა და საწარმოებს შორის არასაკმარისი აქტიური კავშირები; ქვეყანაში არასაკმარისი ხელსაყრელი პირობები მეწარმეობის განვითარებისთვის; ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონში ინოვაციური განვითარების არათანაბარი დონე, რაც საბოლოო ჯამში ამწვავებს ცალკეული რეგიონის ეკონომიკურ განვითარებას.

– საფრანგეთის ეროვნულ ინოვაციურ სისტემაში არსებულ პრობლემათა შორის შეიძლება გამოყოთ ასევე ვენჩურული კაპიტალის მნიშვნელოვანი დეფიციტი, რაც ართულებს ქვეყნის მცირე, საშუალო და მსხვილი ინოვაციური საწარმოების, პირველ რიგში პერსპექტიული, მაღალტექნოლოგიური დარგების განვითარებასა და სტიმულირებას; კერძო სექტორის მიერ სკსსს-ზე გაცემული დაბალი დანახარჯები, რაიონების, ქალაქების, რეგიონების განვითარების დონეებს შორის ინოვაციური დიფერენ-

ციაციის დაძლევისადმი არასაკმარისი ყურადღება. აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნების გამოცდილების ნაკლებად გათვალისწინება, ფართოდ მოიზიდონ უცხოეთის მოწინავე იდეები, ტექნოლოგიები, პატენტები და ლიცენზიები, რათა უზრუნველყონ რეგიონულ, დარგობრივ და სასაქონლო დონეზე ძირითადი მიმართულებების ტექნოლოგიური და კონკურენტული გარღვევები. პერსპექტიულ ფუნდამენტურ კვლევებსა და ეფექტურ გამოყენებით დამუშავებებს შორის კოორდინაციის გარკვეული დეფიციტი. სკსსს-ს კომერციალიზაციის აუცილებელი მასშტაბისა და დონის უქონლობა, რაც უზრუნველყოფს მათ უფრო მომგებიან და კონკურენტულ დანერგვას.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. დათუნაშვილი ლ., სასოფლო-სამეურნეო ინოვაციური პოლიტიკა ევროინტეგრაციის პირობებში. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტი. სამეცნიერო შრომების კრებული, ტ. IX. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა, თბ., 2016.

2. დათუნაშვილი ლ., საფრანგეთის ინოვაციური პოლიტიკა. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტი. სამეცნიერო შრომების კრებული, თ. IX. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა, თბ., 2016.

3. ვაშალომიძე ს., აგრარული პოლიტიკა...
[http://freenew.ge/evrokavshiris_agraruli_politika/;](http://freenew.ge/evrokavshiris_agraruli_politika/)

4. რევიშვილი ზ., ევროკავშირისა და ევროპის ქვეყნების სასოფლო-სამეურნეო საინოვაციო პოლიტიკა. თსუ, პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტი. სამეცნიერო შრომების კრებული, ტ. IX. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა, თბ., 2016.

5. რევიშვილი ზ., ევროკავშირის სასოფლო-სამეურნეო პოლიტიკა და საქართველოში მისი გათვალისწინების აქტუალური საკითხები. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებული, თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა, თბ., 2012.

6. ქავთარაძე თ., ინოვაციები აშშ-ის დახურული გრუნტის მებოსტნეობაში და მათი გამოცდილების გამოყენების მიზანშე-

წონილობა საქართველოში. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტი, სამეცნიერო შრომების კრებული, ტ. IX. თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა, თბ., 2016.

7. www.gmu-countries.ru/europa/france/france-nis.html

8. <https://kosvincev.wordpress.com/2011/10/23>

9. <http://www.franzlefort.ru/top-10-universitetov-frantsii-po-reytingu-qs-world-university-rankings-2018>.

10. <http://www.uk.fg.org.uk/docs/CAPBB2.pdf>

11. www.econstor.eu

12. http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm.

13. http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/agreement/index_en.htm/

14. http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legislation/index_en.htm.

15. Экономика Франции _ википедия encyclopedia, bid> википедия /экономика - Франции

16. http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/implementation/index_en.htm.

17. http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm.

Lina Datunashvili

INNOVATION SISTEM IN THE AGRICULTURE OF FRANCE

Summary

The article studies in the highly advanced industrial-agrarian country of the EU - France the situation in the development of the innovation system and innovative sphere in recent years.

The article analyzes the changes which in the field of macroeconomic policy pursued by the state, regulatory assurance, direct and indirect forms, state regulation of scientific and technological potential and other measures has positive impact on science and education in the current situation and development level.

It emphasizes the role and broad participation of the state in financing and organization of the innovative activities.

The article describes the tools of country's innovative system: clusters, competitiveness poles, technoparks and business clubs.

The advantages and disadvantages of the French innovation system are shown.

The article reviews some aspects of the innovative system of agriculture, showing that French agriculture is developing and successfully achieving automation, using genetic methods to select new types of food, thanks to new methods and measures of soil fertilization and care.

It emphasizes the fact that agriculture is subsidized by the developed countries of the EU, including France, who are actively supporting their own farmers and industrialization of agriculture as a whole.